

2026-02-17

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Särskilda provokativa åtgärder (SOU 2025:109)

Ju2025/02310

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (nämnden) har uppmanats att yttra sig över innehållet i rubricerat betänkande.

Nämnden har granskat förslagen främst med utgångspunkt från sin uppgift att ur ett rättssäkerhets- och integritetsskyddsperspektiv utöva tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet och att – inom ramen för skyddsregistreringsdelegationens verksamhet – fatta beslut om kvalificerade skyddsidentiteter enligt lagen (2006:939) om kvalificerade skyddsidentiteter. Med denna utgångspunkt har nämnden följande synpunkter.

När det inledningsvis gäller förslaget om särskilda provokativa åtgärder delar nämnden utredningens bedömning att det är lämpligt att användningen av provokativa åtgärder inom förundersökning som riskerar att leda till att någon begår brott regleras i lag. I likhet med utredningen anser nämnden att det framför allt är sådana åtgärder som från rättssäkerhetssynpunkt kan vara problematiska. Vidare ställer sig nämnden positiv till att regleringen om särskilda provokativa åtgärder inte föreslås omfatta underrättelseverksamhet.

Utredningen bedömer att det inte finns skäl att införa regler om särskild tillsyn över användningen av särskilda provokativa åtgärder. Nämnden invänder inte mot den bedömningen. I betänkandet berörs dock inte innebörden i detta sammanhang av nämndens tillsyn över brottsbekämpande myndigheters användning av kvalificerade skyddsidentiteter och därmed sammanhängande verksamhet (1 § lagen [2007:980] om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet, tillsynslagen). I förarbetena till tillsynslagen anges att nämndens tillsyn, i fråga om användningen av kvalificerade skyddsidentiteter, omfattar att skyddsidentiteten används endast för de syften som den beslutats för men även att de arbetsmetoder som kommer till användning är lagenliga och

används med iakttagande av behovs- och proportionalitetsprinciperna.¹ Frågan hur nämndens tillsyn förhåller sig till den föreslagna regleringen bör enligt nämnden behandlas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

När det sedan gäller förslaget om fordonsuppgifter invänder nämnden inte mot att det införs en möjlighet att skapa och föra in fiktiva uppgifter om fordon i statliga register. En sådan reglering kan minska risken att ordningen med kvalificerade skyddsidentiteter används som ett generellt system för att skydda de brottsbekämpande myndigheternas spaningsverksamhet med fordon. Att fiktiva uppgifter om fordonsägare kan föras in i folkbokföringsdatabasen ger dock utrymme för missbruk. Det bör därför i det fortsatta lagstiftningsarbetet övervägas närmare vilka kontrollmekanismer som behövs för att minimera den risken. Det är enligt nämndens mening också särskilt viktigt att tillämpningen av den föreslagna regleringen följs upp.

Som utredningen är inne på har den föreslagna regleringen om fiktiva fordonsuppgifter beröringspunkter och likheter med regleringen om kvalificerade skyddsidentiteter. Nämnden noterar dock att den föreslagna bestämmelsen om avregistrering i bl.a. folkbokföringsdatabasen av en fiktiv fordonsuppgift som upphört att gälla skiljer sig från vad som gäller i motsvarande situation enligt lagen om kvalificerade skyddsidentiteter. I ljuset av detta förordar nämnden att utformningen av aktuell bestämmelse i lagen om kvalificerade skyddsidentiteter blir föremål för förnyade överväganden.

¹ Prop. 2006/07:133 s. 80.

Detta yttrande har beslutats av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden efter samråd med skyddsregistreringsdelegationen. I beslutet har Gunnel Lindberg (ordförande), Eva Melander Tell, Anti Avsan, Charlotta Bjälkebring Carlsson, Anna Ekström, Jon Karlfeldt, Helene Odenjung och Per Schöldberg deltagit.

Föredragande har varit Linnea Barkhagen.

Gunnel Lindberg